OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus
Innehållsansvar: Malva Ahlstedt, (malah13), Underläkare, ST
Granskad av: Malva Ahlstedt, (malah13), Underläkare, ST
Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Giltig från: 2026-08-19
Giltig till: 2028-08-18

Perianal- och pilonidalabscess, sammanhållet öppenvårdsförfarande, SÄS

Förändringar sedan föregående version

Ingen förändring sedan föregående version.

Sammanfattning

”Bakvägen-rutinen” beskriver handläggning vid öppenvårdsförfarande i de fall patienten bedöms lämplig att inkludera i det sammanhållna vårdförloppet.

Bakgrund och syfte

Tömning av perianala och pilonidala abscesser är ett vanligt ingrepp inom det akuta kirurgiska området. Majoriteten av ingreppen är korta och enkla och majoriteten av patienterna är såpass välmående att de inte kräver slutenvård.

Rutinen syftar till att skapa ett sammanhållet vårdförlopp där patienter identifieras på akutmottagningen, väntar i hemmet och dagen efter kommer till operationsmottagningen för att opereras som första patient på kirurgens akuta operationssal.

Förutsättningar

Rutinen gäller enbart vardagar och max en patient per dag.

Utförande

På akutmottagningen

Läkare på akutmottagningen konstaterar diagnosen perianalabscess eller pilonidalcysta med abcess (pilonidalabscess) genom klinisk undersökning.

Patient som efter provtagning, undersökning och kontroll av vitalparametrar bedöms uppfylla nedanstående kriterier är lämplig för inklusion i ”bakvägen-rutinen”:

- Gott allmäntillstånd.
- Inget behov av intravenös antibiotika.
- Ingen misstanke om sepsis eller septisk chock.
- Inga omvårdnadsmässiga behov som kräver inläggning.

När lämplig patient har identifierats kontaktas kirurgjour per telefon för att bekräfta att patienten är lämplig att ingå i rutinen och vid behov undersöka patienten.

Patienten ges muntlig och skriftlig information, Inför operation av varböld i ryggslutet eller kring ändtarmsöppningen och informeras om operationen. Samtycke inhämtas.

Preoperativ undersökning

Rektalundersökning ska utföras och dokumenteras i journalanteckning, likaså auskultation av hjärta och lungor. Ingen prokto- eller rektoskopi behöver genomföras.

Övrig undersökning som ska dokumenteras är:

- Vitalparametrar enligt NEWS2.
- Venös provtagning (CRP, LPK, Na, K, kreatinin och eGFR).
- Längd och vikt.
- EKG för patienter över 50 år.

Förberedelser inför operation

- Läkaren på akutmottagningen sätter diktat på hög prioritet för att narkosbedömning ska kunna genomföras.

- Vid behov ordinerar patientansvarig läkare läkemedel som patienten får med sig hem; smärtlindring, i första hand paracetamol (t.ex. tabl Alvedon) 500 mg, 2 tabletter vid behov. Vid behov av ytterligare smärtlindring är kapsel oxikodon (t.ex. Oxynorm) 5 mg, 1 kapsel vid behov eller tabl ibuprofen (t.ex. Ibumetin) 400 mg, 1 tablett vid behov, lämpliga val beroende på komorbiditet och ålder.
- Aktuella ordinationer uppdateras efter läkemedelsgenomgång.

Patienten återgår därefter till hemmet.

Operationsanmälan

Operationsanmälan görs i operationsplaneringsprogram av läkare på akutmottagningen, kirurgjour eller operationsansvarig kirurg. Åtgärdskod JHA00 används vid perianalabcesser och QBG20 vid pilonidalabscess. Prioritet sätts som AKUT och inom 24 timmar.

Läkaren som operationsanmäler patienten informerar operationskoordinator om patienten och att patienten inkluderas i ”bakvägen-rutinen”.

På operationsavdelningen

Patienten kommer till Operation 1 kl. 06:30 och ska då vara fastande samt duschad enligt rutinen Preoperativa förberedelser för operationsavdelningarna vid Södra Älvsborgs Sjukhus.

”Bakvägen-patienter” går som första operation på kirurgens akutsal om inget annat är överenskommet, eller om inte annat ingrepp med högre medicinsk prioritet måste gå först. Målet är knivstart cirka kl. 08:15.

Vid kortare försening kan patienten vänta på sjukhusområdet fastande. Om längre försening väntas, ska operationsansvarig eller kirurgjour bedöma patienten. Denne avgör om ingreppet ska göras på jourtid eller om det kan vänta till nästa dag. Denne avgör också om patienten kan vänta i hemmet eller behöver skrivas in på vårdavdelning i väntan på operation. Det är också operationsansvarig

eller kirurgjour som i dessa fall har ansvar att informera patienten om när operation kommer att ske.

Pilonidalabscesser opereras i vänster sidoläge och perianalabscesser i ryggläge med benstöd, om inget annat anges.

Postoperativt

Operatör dikterar operationsberättelse på kirurgimottagningen.

Patienten skrivs hem samma dag av operatör om inget oförutsett tillstöter. Vid hemgång får patienten med sig skriftlig patientinformation, Perianalabscess och pilonidalcysta med abscess – information efter operation.

Vid behov av återbesök ska detta bokas på kirurgimottagningen efter lämpligt intervall.

Arbetsgrupp

Rutin ”bakvägen”

- Malva Ahlstedt, underläkare/ST, VO kirurgi, ortopedi, öron-näsa-hals/kirurgi

Avstämt med:

- Mimi Tsakiris, överläkare, VO kirurgi, ortopedi, öron-näsa-hals/kirurgi
- Magnus Tallinger, vårdenhetschef, VO AnOpIVA, SÄS
- Martin Henricsson, läkarchef, VO AnOpIVA, SÄS
- Levente Tanács, överläkare, VO akutsjukvård/akutmottagningen SÄS

Patientinformation

- Malva Ahlstedt, underläkare/ST, VO kirurgi, ortopedi, öron-näsa-hals/kirurgi

Källförteckning

- Inför operation av varböld i ryggslutet eller kring ändtarmsöppningen. Sjukhusövergripande patientinformation, SÄS

https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/styrdokument/

- Preoperativa förberedelser för operationsavdelningarna vid Södra Älvsborgs Sjukhus. Sjukhusövergripande riktlinje, SÄS https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/styrdokument/
- Perianalabscess och pilonidalcysta med abscess – information efter operation. Sjukhusövergripande patientinformation, SÄS https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/styrdokument

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Malva Ahlstedt, (malah13), Underläkare, ST

Granskad av: Malva Ahlstedt, (malah13), Underläkare, ST

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-718

Version: 2.0

Giltig från: 2026-08-19

Giltig till: 2028-08-18